

CULTIUS LLENYOSOS. DESEMBRE DE 2025

FRUITA DOLÇA

TRACTAMENTS A CAIGUDA DE LA FULLA

La caiguda de la fulla provoca petites ferides per on poden penetrar diversos fongs i bacteris, afavorits per pluges, boires i rosades. Per aquest motiu, és recomanable protegir durant aquest període els arbres fruiters amb fungicides cúprics:

PRINCIPALS FONGS I BACTERIS A CONTROLAR		
Pomera	Perera	Fruiters de pinyol
<i>Erwinia amylovora</i> (foc bacterià) <i>Nectria galligena</i> <i>Phomopsis mali</i> <i>Pseudomonas syringae</i> <i>Sphaeropsis malorum</i> <i>Venturia inaequalis</i> (motejat)	<i>Erwinia amylovora</i> (foc bacterià) <i>Nectria galligena</i> <i>Phomopsis mali</i> <i>Pseudomonas syringae</i> <i>Septoria pyricola</i> <i>Sphaeropsis malorum</i> <i>Stemphylium vesicarium</i> <i>Venturia pyrina</i> (motejat)	<i>Xanthomonas arboricola</i> <i>Pseudomonas syringae</i> <i>Cytospora leucostoma</i> <i>Phomopsis amygdali</i> (fusicocum) <i>Stigmata</i> <i>carpophila</i> (perdigonat) <i>Taphrina</i> sp. (arrufat)
En el cas de fongs que passen l'hivern en forma de periteci com ara <i>Septoria</i> , <i>Stemphylium</i> i <i>Venturia</i> , es pot reduir l'inòcul hivernal aplicant-hi urea cristal·lina (per accelerar la descomposició de les fulles). S'hauran de tenir en compte les limitacions quant al nombre de tractaments, volum de brou i quantitat total de coure aplicat.		

• Mesures culturals

- Enretirar del camp i cremar les branques afectades; en el cas de monília, és important enretirar els fruits momificats.
- Evitar esporgar si els arbres no estan completament en repòs.
- Fer una esporga no vigoritzant.
- Evitar l'adobat nitrogenat i el reg en excés.
- En finques molt afectades, no descurar els tractaments de la primavera vinent.

• Tractament fitosanitari

En general, es recomana aplicar dos tractaments amb productes cúprics: el primer quan hagi caigut el 25% de les fulles i el segon, al 75%. El nombre de tractaments pot variar d'acord amb la problemàtica de cada plantació, les pràctiques habituals de cada zona i el règim de pluges i humitats que s'hi registrin.

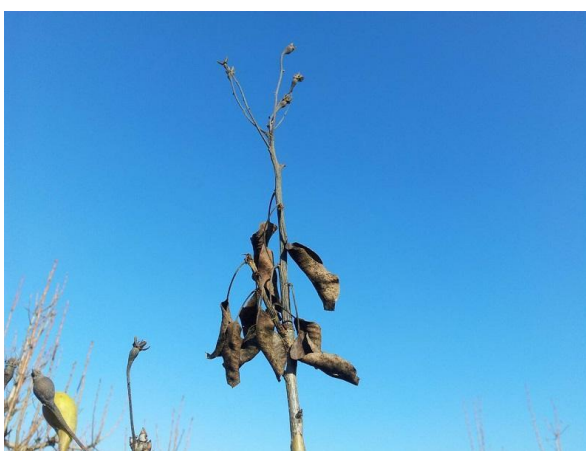
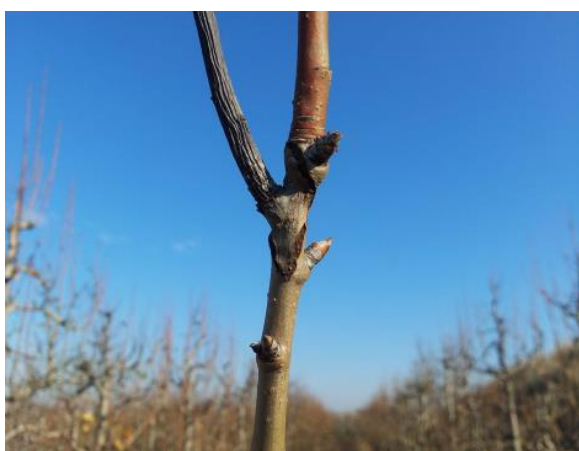
Tractament addicional amb urea cristal·lina: les dosis a utilitzar són de 50 a 100 kg/ha i s'hauran d'ajustar segons els problemes de cada plantació. Cal tenir en compte l'efecte corrosiu de la urea sobre la maquinària d'aplicació.

Si cal intervenir contra malalties de fusta i xancres, com ara *Venturia* sp., *Nectria* sp., *Sphaeropsis* sp. o *Phomopsis* sp., en el cas de fruiters de llavor, i *Fusicoccum* sp. i *Monilia* sp., en el cas de fruiters de pinyol, es recomana aplicar tractaments dirigits a les zones afectades dels arbres utilitzant dosis més elevades que els tractaments convencionals.

POMERA, PERERA I CODONYER

Foc bacterià (*Erwinia amylovora*)

Amb la caiguda de les fulles, és un bon moment per a la detecció de brots i branques afectats per la malaltia, ja que sovint en les branques afectades per aquest bacteri les fulles romanen enganxades a l'arbre durant més temps. Recordem que si s'observa qualsevol símptoma sospitosos de la malaltia cal comunicar-ho immediatament al Servei de Sanitat Vegetal.

FRUITA SECA

TRACTAMENTS A CAIGUDA DE FULLA

Bacteris i fongs

A les finques on hi ha hagut una afectació important de determinats fongs i bacteris, es recomana que durant la tardor i l'hivern s'elimini l'inòcul i es protegeixin les ferides a fi de reduir-ne la incidència a la campanya següent.

PRINCIPALS FONGS I BACTERIS A CONTROLAR		
Ametller	Avellaner	Noguer
<i>Xanthomonas arboricola</i> (bacteriosi) <i>Phomopsis amygdali</i> (brot sec) <i>Stigmata carpophila</i> (perdigonat) <i>Monilinia</i> sp. (moniliosi)	<i>Xanthomonas arboricola</i> (bacteriosi) <i>Cytospora corylicola</i> (solcuit) <i>Erysiphe corylicola</i> (cendrosa)	<i>Xanthomonas arboricola</i> (bacteriosi) <i>Gnomonia leptostyla</i> (antracnosi)

Mesures culturals

Per reduir l'inòcul d'aquestes malalties, és molt important eliminar els òrgans afectats: branques, fulles o fruits.

Tractament fitosanitari

Les ferides provocades per la caiguda de les fulles poden ser una via d'entrada d'aquests fongs i bacteris. Per cicatritzar aquestes ferides, es recomana fer com a mínim un tractament amb compostos cúprics quan el percentatge de fulles caigudes es trobi al voltant del 75%. Si l'afectació a la finca és molt alta, s'hi poden aplicar fins a dos tractaments, l'un al 25% i l'altre al 75% de fulla caiguda.

AVELLANER I NOGUERA

Barrinador de la fusta (*Zeuzera pyrina*)

Mesures culturals

En finques afectades, per reduir la població hivernal d'erugues, es recomana fer una lluita manual. Consisteix en l'eliminació mecànica de les erugues dins les galeries mitjançant filferros o molles, i destruir les branques afectades que es trenquen per l'acció del vent.

AMETLLER

La vespeta de l'ametller (*Eurytoma amygdali*)

Durant els mesos de tardor i hivern, si observem cascalls a dalt dels arbres, és el moment de valorar la presència d'aquest insecte i el nivell d'incidència.

Cal obrir els cascalls i observar si hi ha la larva a l'interior del gra de l'ametlla.

En cas de detectar-la en noves zones, cal que ens ho comuniquem.

Mesures culturals

A les zones on s'ha detectat la plaga, per reduir-ne els nivells, és molt important eliminar els cascalls afectats que hi ha als arbres. Cal destruir aquests fruits, que tenen la larva a l'interior del gra, i evitar així que a la primavera següent emergeixin els adults i es propagui la plaga.

Larva (Servei de Sanitat Vegetal a Tarragona)

Adult (Servei de Sanitat Vegetal a Tarragona)

OLIVERA

Mosca de l'olivera (*Bactrocera oleae*)

El risc d'atac ja ha passat. Solament mantindrem la vigilància si les temperatures són suaus i en varietats de maduració tardana.

Mesures culturals: fer la recol·lecció al més aviat possible en la totalitat de l'arbre i després llaurar per disminuir la població hivernant que roman al sòl.

Control biològic: en el marc de l'ajut per a sistemes alternatius a la lluita química contra la mosca de l'oliva, s'utilitza la captura massiva o l'atracció i mort. L'objectiu d'aquestes tècniques és reduir el nivell de les poblacions d'adults. Un dels requisits per acollir-se a aquest ajut és ser soci d'una ADV.

Tractament fitosanitari: caldrà només en el cas que se sobrepassi el 5% de picada nova en varietats de maduració tardana, i tenint molt present el termini de seguretat i les condicions d'ús dels productes escollits. Per això, és important que estigueu molt atents a les recomanacions de les diferents estacions d'avisos i de les ADV de la vostra zona.

L'enllaç següent conté més informació sobre les mesures de lluita contra la mosca de l'olivera: http://agricultura.gencat.cat/web/.content/ag_agricultura/ag02_sanitat_vegetal/ag02_02_plagues/documents_fulls_informatius/fitxers_estatics/FI_mosca_olivera_mesures_preventives.pdf

Ull de gall o repiló (*Cycloconium oleaginum*)

Si es donen condicions favorables, pluges i temperatures suaus, es pot desenvolupar el fong *C. oleaginum* i ocasionar fortes defoliacions en l'olivera.

Mesures culturals: fer podes que permetin l'aeració de l'interior de l'arbre perquè d'aquesta manera disminueixi la humitat de dins; no excedir-se amb l'adobat nitrogenat i, en noves plantacions, utilitzar varietats resistents; si és possible, orientar les files de manera que es redueixin les hores d'ombra entre els arbres.

Tractament fitosanitari: cal aplicar el tractament si es veuen taques a les fulles i repetir-lo periòdicament amb fungicides cúprics i compostos orgànics si es continuen veient símptomes. Si plou més de 15-20 litres/m², cal repetir el tractament, ja que el fungicida s'haurà rentat.

Sabonosa (*Colletotrichum* spp.)

Durant el canvi de coloració i maduració de les olives, humitats altes i les temperatures suaus poden provocar-hi infeccions de sabonosa. La sabonosa fa pujar molt l'acidesa de l'oli, provoca l'assecatge de les branques afectades, cosa que impedeix que hi hagi collita la campanya següent.

Mesures culturals: fer la recol·lecció al més aviat possible en la totalitat de l'arbre; a més, en parcel·les afectades, és important enretirar els fruits afectats del terra o directament tallar les branques amb molts fruits momificats. En noves plantacions, cal emprar varietats resistents i evitar les altes densitats de plantació.

Tractament fitosanitari: el moment adequat per aplicar el tractament és abans o durant el canvi de color. És recomanable repetir el tractament al cap de 15 dies.

Tuberculosi o berrugues (*Pseudomonas savastanoi*)

Els bacteris es troben en la superfície dels brots i les fulles i es dispersen per la pluja, el vent, els insectes i els treballs humans. Per penetrar en el vegetal i contaminar el teixit, el bacteri necessita que hi hagi una ferida en l'escorça. Les causes més freqüents són: la recol·lecció, les pedregades, les gelades, la poda i la caiguda de les fulles a causa de malalties.

Tractament fitosanitari: en finalitzar la collita, és recomanable aplicar-hi un tractament a base de coure i compostos cúprics per protegir les ferides.

CÍTRICS

Cotonet de Sud-àfrica (*Delotococcus aberiae*)

Durant els darrers anys, s'ha incrementat el nombre de finques amb aquesta plaga. Per detectar-ne la presència, en el moment de la collita és important observar si hi ha fruits afectats.

Els danys directes són els produïts per les deformacions que provoca en els fruits. Totes les varietats de cítrics són sensibles al seu atac, però els danys poden canviar segons la varietat. En clementina, habitualment s'observa una deformació i disminució de la mesura del fruit, que en moltes ocasions acaba caient de l'arbre, mentre que en el grup Navel es produeixen deformacions o bonys al voltant del peduncle. D'altra banda, els danys indirectes són originats per la melassa que serveix com a substrat a la negreta.

Mesures culturals: les tasques de cultiu i collita s'hauran d'organitzar de manera que, després d'entrar a una parcel·la amb presència de plaga, no s'accedeixi en una altra en què no hi sigui present sense haver-hi aplicat les mesures de bioseguretat/higiene corresponents. La maquinària i els vehicles de transport dels operaris han de ser desinfectats després de cada ús per evitar la dispersió de la plaga entre parcel·les de cultiu i sempre abans de sortir d'una zona infestada. La roba utilitzada ha de ser d'un sol ús o convenientment netejada un cop han acabat les tasques en cada parcel·la. Tots els envasos, caixes o embalatges emprats per a la distribució de fruits o material vegetal hauran de ser d'un sol ús i destruir-los posteriorment per evitar la dispersió de la plaga o ser convenientment desinfectats amb aigua, sabó o lleixiu en la central mateixa abans de qualsevol utilització posterior.

Control biològic: en el cas de *D. aberiae*, no s'ha trobat cap depredador o parasitoide autòcton capaç de mantenir el nivell de plaga per sota del llindar de tractament, per aquest motiu, cal reforçar el control biològic mitjançant la introducció d'enemics naturals. Entre els parasitoides més eficaços hi ha l'*Anagyrus aberiae*. Per tal d'aconseguir la seva introducció a la nostra zona s'estan realitzant alliberaments a l'estiu durant els darrers quatre anys. També s'han dut a terme alliberaments del coccinèl·lid depredador *Cryptolaemus montrouzieri* durant l'estiu, a fi de reduir les poblacions de *D. Aberiae*.

Tractament fitosanitari: en aquests moments, la plaga ja no produeix danys en fruit i estem en plena campanya de recol·lecció; per tant, no es recomana la realització de tractaments fitosanitaris.

Aigualit dels fruits (*Phytophthora* sp.)

Si es donen condicions favorables, pluges i temperatures suaus, es pot desenvolupar el fong *Phytophthora* causant de l'aigualit dels fruits.

Mesures culturals: cal evitar l'entollament de les parcel·les i facilitar l'evacuació de l'aigua dels camps, principalment a la zona del coll dels arbres. Es recomana allunyar els fruits del sòl, podant les parts baixes dels arbres o bé aixecant-ne les branques. És important mantenir la coberta vegetal durant la tardor per evitar que les esquitxades de pluja arribin als fruits.

Tractament fitosanitari: es recomanen els tractaments preventius per protegir les parts inferiors de l'arbre en el cas de pluges o aiguats continuats. Si no s'hi ha pogut aplicar el tractament preventiu, s'aconsella fer-hi una aplicació amb un fungicida sistèmic dintre de les 48 hores posteriors a la pluja.

Recomanacions en la collita

Mesures culturals: com a mesura preventiva de transmissió de virosis i altres malalties, cal desinfectar les tisores un cop al dia i quan es canviï de finca.

Tractament fitosanitari: en finalitzar la collita, és recomanable aplicar un tractament a base de coure per protegir les ferides.

Mosca de la fruita (*Ceratitis capitata*)

En aquesta època, es continua amb la recol·lecció de la varietat majoritària de la zona, clemenules, que amb el canvi de color és susceptible a l'atac de la plaga. Si les temperatures es mantenen baixes, les poblacions de mosca disminueixen i no es produeixen atacs importants de mosca de la fruita.

Mesures culturals: es recomana arrencar o tractar els arbres hostes aïllats i enretirar i destruir la fruita afectada per la plaga. És molt important collir la fruita en el moment òptim de maduració augmentant, si cal, el nombre de passis de recol·lecció. També es recomana recollir o destruir els fruits caiguts a terra i eliminar la fruita no recol·lectada de les plantacions i els arbres disseminats.

Control biològic: en el marc de l'ajut per a sistemes alternatius a la lluita química contra la mosca de la fruita en cítrics, s'utilitza la captura massiva o l'atracció i mort. L'objectiu d'aquestes tècniques és reduir el nivell de les poblacions d'adults. Un dels requisits per aconseguir-se aquest ajut és ser soci d'una ADV.

Tractament fitosanitari: cal estar atent al moment de maduració de les diferents varietats i protegir la fruita durant aquests primers estadis. S'han d'alternar les matèries actives i tenir-ne en compte el termini de seguretat.

VINYA

Malalties de la fusta

Les ferides que es produeixen en realitzar la poda constitueixen possibles vies d'entrada dels fongs causants de les malalties de la fusta en vinya: llampat i eutipiosi. Actualment, no hi ha productes curatius eficaços per combatre aquestes malalties. Per aquest motiu i per reduir-ne l'impacte, es recomana aplicar les mesures següents:

- Podar aviat les vinyes més afectades.
- Eliminar i destruir els braços i els ceps morts.
- Fer una poda racional de respecte, intentant minimitzar ferides grosses i baixos.
- Evitar períodes plujosos o humits per realitzar la poda.
- Aplicar algun producte protector sobre les ferides de poda.

Cal evitar inferir ferides grosses en el moment de la poda

Flavescència daurada

Tingueu present que, per evitar-ne la introducció i propagació al nostre territori, cal que en les noves plantacions utilitzeu únicament planter emparat amb el preceptiu Passaport fitosanitari CE.

Confusió sexual

Un cop acaba la campanya, cal enretirar els difusors de confusió sexual a fi de no deixar residus a la vinya. Durant la poda, és un bon moment per fer-ho. El vostre distribuïdor us indicarà, en cada cas, on s'han de dipositar els difusors recollits.

ACTUACIONS A PARCEL·LES ABANDONADES

La Llei de sanitat vegetal estableix l'obligació d'arrencar les plantacions abandonades quan constitueixin un risc per les plantacions veïnes.

El Decret 137/2014, de 7 d'octubre, sobre mesures per evitar la introducció i propagació d'organismes nocius especialment perillosos per als vegetals i productes vegetals, en el seu article 6.1 indica que "les plantacions de conreus llenyosos tenen la consideració de conreu abandonat si en els darrers dos anys no s'hi han practicat operacions de conreu". L'article 6.2 estableix que "és obligatòria l'arrencada i destrucció dels conreus, plantacions, collites i material vegetal que constitueixin un risc fitosanitari greu".

Us demanem la col·laboració per identificar les parcel·les que es puguin considerar abandonades i que contacteu amb els Serveis Territorials del DARPA corresponents quan localitzeu la finca abandonada, mitjançant aquest [formulari](#).

PRODUCTES FITOSANITARIS. AUTORITZACIONS EXCEPCIONALS

Per comprovar si un producte fitosanitari està autoritzat per a un cultiu determinat, cal fer la consulta al web del [Registre de Productes Fitosanitaris del Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació](#).

Podeu trobar informació més concreta a les diferents estacions d'aviso:

<http://www.ruralcat.net/web/guest/avisos.fitosanitaris>

PER A MÉS INFORMACIÓ: <http://agricultura.gencat.cat/sanitatvegetal>

Servei de Sanitat Vegetal		
Laboratori de Sanitat Vegetal	973 305 477	
Serveis Centrals	933 046 700	sanitatvegetal.agricultura@gencat.cat
Serveis Territorials a l'Alt Pirineu i Aran	973 355 275	st_altpirineuiaran.agricultura@gencat.cat
Serveis Territorials a Barcelona	934 092 090	agricultura.stbcn.agricultura@gencat.cat
Serveis Territorials a la Catalunya Central	938 828 790	agricultura.stcen.agricultura@gencat.cat
Serveis Territorials a Girona	972 454 310	agricultura.stgir.agricultura@gencat.cat
Serveis Territorials a Lleida	973 236 412	agricultura.stlle.agricultura@gencat.cat
Serveis Territorials al Penedès	938 170 534	st_penedes.agricultura@gencat.cat
Serveis Territorials a Tarragona	977 250 421	agricultura.sttgn.agricultura@gencat.cat
Serveis Territorials a les Terres de l'Ebre	977 500 174	agricultura.stebr.agricultura@gencat.cat
Servei de Gestió Forestal	935 674 200	sanitatforestal.agricultura@gencat.cat